

JEREMIÁS 1-2.

Lapozzunk Bibliánkban Jeremiás próféta könyvéhez! Körülbelül 60 évvel Ézsaiás halála után, Isten elhívta Jeremiást a szolgálatra – véleményem szerint a lehető legnehezebbre. Jeremiásnak végig kellett néznie népe halálát. Végig kellett néznie, ahogy a nép haláltusát vív, egyre erősebben vonaglik, majd kileheli a lelkét, amint fogságba hurcolják Babilóniába. Szolgálata kezdettől fogva kudarcra volt ítélve – az emberek nem fognak hallgatni rá, és nem térnek meg bűnös útjaikról. Ezzel megpecsételték sorsukat. De Isten hűséges, ezért mindvégig szólt hozzájuk – még azután is, hogy fogságba kerültek. És ez még nem minden: Dánielen és Ezékielen keresztül még Babilonban is bizonyoságot tesz nekik. Jeremiás szolgálata azonban eleve kudarcra volt ítélve. A nép egyre csak lefelé csúszott a lejtőn, nem hallgatott az Úr Jeremiáson keresztül küldött figyelmeztetésére, és Jeremiás szeme láttára került fogságba. Jeremiás könyve tehát Jeremiás szavaival kezdődik: *„Jeremiásnak, Hilkiájá fiának a beszédei, aki a Benjámín földjén, Anátótban lakó papok közül való volt”* (1. vers). Az Ige egy másik Hilkiját is említi, egy főpapot, de ez esetben nem róla van szó. Nem ő volt Jeremiás édesapja, bár Jeremiás maga is pap volt. Anánótból származott, ez pedig arra enged következtetni, hogy kohenita volt. A koheniták a lévíták egyik ágát képviselték, de idővel már nem tölthettek be főpapi szerepet. Ne feledjük tehát, hogy Jeremiás édesapja, Hilkiájá, nem ugyanaz a Hilkiájá, akit főpapként említi az Ige.

„Őhöz szólt az ÚR igéje Jósiásnak, Ámón fiának, Júda királyának az idejében, uralkodása tizenharmadik évében,” (2. vers). Jósiás alapvetően jó király volt. 8 éves korában került a trónra, így értelemszerűen először mások uralkodtak helyette, de később már önállóan és kiválóan vezette a népet, és szellemi reformok egész sorát vezette be. Amikor az Úr igéje szólt Jeremiáshoz, Jósiás reformjai már megtették hatásukat: Jósiás a Baal-oltárok nagy részét leromboltatta, és megszüntette az áldozóhalmokat, ahol a nép hamis isteneket imádott. A nép szívéből azonban nem sikerült kimosnia a bálványimádást. Bár szellemi reformok egész sora valósult meg az országban, a nép mégsem fordult teljes szívvel Isten felé. Így hát csupán egy felszínes ébredés történt, és abban a pillanatban, hogy Jósiás meghalt, a nép ismét bálványimádásra adta a fejét. Mivel tehát még Jósiás idejében sem következett be egy igazi, szívből jövő megtérés a nép körében, Jeremiás már Jósiás uralkodása idején felemeli a hangját azellen, amit tettek. Bár újra elkezdtek Istent imádni a templomban, az Úr mégis elküldi Jeremiást a templom kapujához, és meghagyja neki, hogy így kiáltson: *„Ne gondoljátok, hogy minden rendben, csak mert áll a templom!”*. Isten pedig arra is rámutat, hogy már elfordult a néptől. Jósiás uralkodásának idején Jeremiást még nem üldözte a nép, de mihelyst Jósiás meghalt, és Jójákim került a trónra, Jeremiást üldözőbe vették, és többször is az életére törtek, sőt egy verembe vetették. Ugyanez történt később Cidkijá uralkodása idején – Jeremiás sok időt töltött börtönben. És figyeljük csak meg, hogy éppen ezt a három királyt említi.

„Továbbá Jójákimnak, Jósiás fiának, Júda királyának az idejében, egészen Cidkijjának, Jósiás fiának, Júda királyának a tizenegyedik esztendejéig, Jeruzsálem fogságba viteléig, ami az ötödik hónapban történt” (3. vers). Két másik király is uralkodott ebben az időszakban, de uralmuk tiszavirág-életű volt. Jóház és Jójákin mindössze három hónapig uralkodtak, bár uralmuk szintén arra az időszakra esett, amikor Jeremiás prófétált. Rövid uralmuk miatt azonban Jeremiás meg sem említi őket a királyok között, bár az is elképzelhető, hogy az Úr Jóház és Jójákin uralkodása idején épp nem is szólt Jeremiáshoz. Jósiás összesen 31 évig uralkodott. Utána Jójákim 11 évig uralkodott, majd Cidkijjá további 11 évig, míg végül Nebukadneccar fogságba ejtette, szemeit kiszúratta és elhurcolta Babilóniába. Jeremiás azonban ott maradt a földön. Nebukadneccar megengedte neki, hogy válasszon: ott is maradhatott, vagy velük tarthatott Babilóniába. Jeremiást egyébként egy időben hazaárulással vádolta népe, mert próféciáiban arra buzdította az embereket, hogy adják meg magukat a Babiloniaknak, hiszen mindenképpen legyőzik majd őket. Adják meg magukat, így megtarthatják életüket. Jeremiást épp ezért hazaárulással vádolták és börtönbe vetették. Azt hitték, összepaktált a babiloniakkal. Mivel azonban Jeremiás az igazságot hirdette, kivívta Nabukadneccar elismerését aki felajánlotta neki, nyugodtan költözzön Babilonba, ahol gondoskodnának róla. De Jeremiás úgy döntött, Jeruzsálemben marad, amelyet Gedaljá felügyelt amíg néhány gonosz ember meg nem gyilkolta. Ezt követően Jeremiás mondhatni elrabolták és Egyiptomba vitték. A próféta ugyan még mindig Jeruzsálemben akart maradni, de mivel az emberek attól tartottak, hogy amint Nebukadneccar fülébe jut, hogy meggyilkolták Gedalját, akit ő nevezett ki helytartójának, Nebukadneccar könyörtelenül elpusztít majd mindent. Ezért Egyiptomba menekültek és Jeremiást is magukkal vitték. Arról, hogy ezt követően mi történt Jeremiással Egyiptomban, számos történet született. Az egyik például azt mondja, hogy Jeremiás magával vitte a szövetség ládáját és elrejtette azt. Az apokrif iratokban van is utalás arra, hová rejtette. Egy másik történet szerint Jeremiás egy fiatal fejedelmet kísért el Egyiptomba, majd később ugyanezt a fejedelmet elvitte Angliába, ahol király lett, így Erzsébet királynő és Károly herceg lényegében közvetlenül a dávidi vérvonalból valók, vagyis Isten megtartotta abbéli ígését, hogy Dávid utódaiból mindig lesz majd valaki a trónon. Ezt az utóbbi elképzelést főként azok támogatják, akik az angolszászokat igyekeznek Izrael törzseivel kapcsolatba hozni. Arra is rámutatnak például, hogy a dánok a Dán törzsének leszármazottai. A britek pedig Izrael elveszett törzsei. Tény, hogy állításuk alátámasztására nem áll a rendelkezésükre elég bizonyíték, és bizony be kell vallanunk, hogy elméletük sokkal inkább épül spekulációra és hiú reményekre, mint történelmi tényekre. Valóban számos történet született arról, mi történt Jeremiással Egyiptomban. Sokan például azt gondolják, hogy végül a Nílus partján kivégezték. Az Ige viszont hallgat e kérdésben, így csak találgatásokba bocsátkozhatunk.

„Így szólt hozzám az ÚR igéje: Mielőtt megformáltalak az anyaméhben, már ismertelek, és mielőtt a világra jöttél, megszenteltelek, népek prófétájává tettelek” (4-5. vers). Sok vita folyik napjainkban arról, például az abortusz kapcsán, hogy mi is számít az élet kezdetének. Szerintem fontos, hogy Isten itt kijelenti Jeremiásnak: még mielőtt világra jött, Isten már kiválasztotta. Isten születésünk után alkotta meg terveit az életünkre, hanem ezek a tervek már az idők kezdete óta léteztek. Amit itt Isten Jeremiásnak mond, akár mindannyiunknak is mondhatná: „Már mielőtt magzati állapotba kerültél, már ismertelek! Már mielőtt megszülettél, kiválasztottalak és tervet készítettem az életedre!”. Számomra pedig az a fontos, hogy felfedezzem és összhangba kerüljek ezzel a tervvel. A sorsom már eldőlt. A Bibliában ezt olvassuk: „Mert az ő alkotása vagyunk, akiket Krisztus Jézusban jó cselekedetekre teremtett, amelyeket előre elkészített, hogy azok szerint éljünk” (Efezus 2:10). Isten már előre elkészített számokra bizonyos dolgokat. Közben pedig munkálkodik is az életedben, hogy mindarra felkészítsen. Mi tehát az ő alkotásai vagyunk. Pál apostol is megemlíti, hogy Isten már az anyaméhben kiválasztotta őt magának. Isten keze életének első pillanatától rajta volt az életén. Ezt Pál is felismerte. Biztos vagyok benne, hogy ha visszanézünk, mi is mindannyian láthatjuk, hogy Isten keze kezdettől fogva ott volt az életünkön, és Isten felkészített bennünket a különféle helyzeteken keresztül.

Jeremiás így válaszolt Istennek: „De én ezt válaszoltam: Ó, Uram, URam! Hiszen nem értek a beszédhez, mert fiatal vagyok!” (6. vers). Ha összeszámoljuk, hány évig prófétált Jeremiás, és ha azt is számításba vesszük, hogy Jeremiás még akkor is élt, amikor a népet Babilonba hurcolták, őt pedig Egyiptomba vitték, arra következtetésre jutunk, hogy Jeremiás körülbelül 17-25 éves korában kaphatta elhívását az Úrtól. Képzeljétek csak el, ahogy ott áll ez a 17 éves fiú, az Úr pedig azt mondja neki, már akkor ismertelek, amikor mégcsak magzat sem voltál – már akkor elhívtalak és kiválasztottalak, hogy később majd magával az elnökkel beszélj! Szerintem nekünk is ugyanaz lenne a gondunk, mint Jeremiásnak volt: „De hát ki vagyok én, Uram? Én csak egy fiatalember vagyok”. Ezt jelenti szó szerint a 6. versben szereplő héber kifejezés. A fiatalember általában egy serdülőre utalt. „Az ÚR azonban ezt mondta nekem: Ne mondd, hogy fiatal vagy, hanem menj, ahoza csak küldelek, és hirdesd, amit csak parancsolok!” (7. vers). Úgy tűnik, hogy sok esetben, amikor Isten elhívott valakit egy adott szolgálatra, az tisztában volt vele, mennyire nem képes betölteni a rábízott szolgálatot. Gondoljunk csak arra az alkalomra, amikor Isten elhívta Mózeset. „Ó, Istenem, de hát én nem vagyok egy szónok. Sosem voltam jó ebben, és ma sem vagyok!”. Az emberek sokszor kifogásokat keresnek, mert úgy érzik, nem lennének rá képesek. Pedig Isten valójában nem tehetséges, adott képességekkel bíró embereket keres, hanem olyanokat, akik hajlandók őt szolgálni. Mégpedig azért, hogy aztán ne saját képességeinkre és zsenialitásunkra támaszkodjunk, hanem az Úrban és a Szentlélek erejében bizzunk. „Ne mond, hogy nem tudod megcsinálni!” – mondja Isten. „Ne mondd, hogy fiatal vagy!”. „Ó, Uram, de hát nem gondolhatsz

rám! Az édesapám jelentéktelen, én pedig a legjelentéktelenebb vagyok a családban! Nem gondolhatsz rám!”. Amikor Sámuel közölte Saullal, hogy Isten arra hívja, legyen Izráel királya, Saul is tiltakozott. „De hiszen ez lehetetlen! Isten összetéveszt valakivel!”. Hányszor van ez így velünk is: Isten a szívünkre helyez valamit, amit számunkra tervezett, mi pedig csak annyit mondunk, Uram, hiba csúszhatott a rendszerbe! Rossz címet adtál meg az angyaloknak! Rossz címre hozták az üzenetet! Nem gondolhattál komolyan rám, Istenem! Pedig éppen azért vagyunk alkalmasak a feladatra, mert tudatosítjuk, hogy önerőnkéből képtelenek lennénk teljesíteni azt. Hiszen Isten azt mondja: *„Nem hatalommal és nem erőszakkal, hanem az én lelkemmel! - mondja a Seregek Ura ”* (Zak. 4:6). Isten tehát nem a megfelelő képességeket keresi, hanem egy csatornát, egy eszközt, amelyen keresztül meg tudja valósítani az ő munkáját. Ha pedig úgy érzem, önerőből képtelen vagyok rá, annál inkább támaszkodom majd Istenre! De amikor azt mondogatom: „Nahát Uram, azt hittem, már sosem kérdezed meg! Máris megcsinálom!” – ilyenkor Istennek előbb semmivé kell leforgácsolnia engem, hogy aztán megvalósíthassa rajtam keresztül az akaratát. Minden szolgálatban, amelybe Isten elhív, ott van az az érzés, hogy Uram, de hát ki vagyok én, képtelen vagyok rá. Most pedig így szól Isten: *„Ne félj tőlük, mert én veled leszek, és megmentelek! - így szólt az ÚR”* (8. vers). Itt van ez a fiatalember, aki elindul, és olyan dolgokat hirdet majd a népnek, amiktől feldühödnek, fintorognak és a fogukat csikorgatják, mert nem tetszik majd az, amit hallanak. Isten bátorítja Jeremiást, hogy ne féljen tőlük, mert ő vele lesz és megmenti. Ne félj, Jeremiás! Ne félj attól, ahogy rád néznek, mert veled leszek és megmentelek!

„Azután kinyújtotta kezét az ÚR, megérintette a számat, és ezt mondta nekem az ÚR: Én most a szádba adom igéimet! Lásd, én a mai napon népek és országok fölé rendellek, hogy gyomlálj és irts, pusztíts és rombolj, építs és plántálj!” (9-10. vers) – képzeljük csak el, hogy Isten ezt mondja egy 17-18 éves fiatalembernek: szádba adom igéimet és népek, országok fölé rendellek. „Engem?! Népek és országok fölé?”. És bizony ez volt az ő szolgálata: „hogy gyomlálj és irts, pusztíts és rombolj, építs és plántálj!”. Ó, micsoda szolgálat! Évekkel ezelőtt én is szinte gyermekfejjel léptem be a szolgálatba. A második pásztori szolgálatom Tucsonba, Arizona államba szólított. Bevallom, sosem voltam a világ legtapintatosabb embere, és bizony még ma sem vagyok. Nem mindig fogalmazok kellően tapintatosan és kegyelmesen, hanem általában inkább keményebben kimondom az igazságot, de hiszek is abban, hogy az igazságot akkor is ki kell mondani, ha fáj. Mindig is hittem a következő ígeversben: *„Jó szándékúak a barátától kapott sebek, de csalárd a gyűlölködőnek a csókja”* (Péld. 27:6). Na de térjünk vissza a tucsoni szolgálatomhoz. Az ottani szolgálatom első felében nagyszerűen sikerült kiürítenem a gyülekezetet. És megkaptam ez első – bár semmiképpen sem az utolsó – névtelen levelemet, amely így szólt: „Amikor Jézus kisfiúként édesapja ácsműhelyében dolgozott, sosem olvasunk arról, hogy egy csákányt használt volna. Azt hiszem ezzel arra akart utalni, hogy tönkreteszem a gyülekezetet. Pedig úgy tűnt, hogy Isten

engem egy Jeremiáséhoz hasonló szolgálatra hívott el: gyomlálni, pusztítani és rombolni. Tudjátok gyakran a rendszer annyira romlottá válik, hogy többé nincs semmi, amire építeni lehetne. Pedig Isten mindig építeni akar, csak nem mindig kezdheti az építkezést azonnal – sokszor előbb le kell rombolnia a dűledező épületet. Hányszor látjuk ezt egy-egy városfejlesztési projekt kapcsán is: jönnek a buldózerek, lerombolják a romos épületet, a teherautók elszállítják a törmeléket, majd az egész helyére a semmiből hatalmas felhőkarcolókat emelnek. Azért volt erre szükség, mert az előző épületek annyira rossz állapotba kerültek, hogy nem volt szabad rájuk építeni. Izráel népe is eljutott egy pontra – már nem lehetett tatarozni. Isten kénytelen volt az épületet lerombolni és a területet megtisztítani, hogy azután új növényeket ültethessen és új épületeket emelhessen. Jeremiás szolgálata tehát először is abból állt, hogy leromboljon, hogy pusztítson, és csak azután ültessen és építsen, ahogy Isten új munkába kezd. Isten mindig csak azért rombol le valamit az életünkben, mert helyén egy munkát akar kezdeni – új növényeket akar elültetni, és új épületeket felhúzni. Lehet hogy most épp te is ezt az időszakot éled – Isten még mindig rombol és gyomlál. „De hát Uram, meg akarsz semmisíteni?”. Nem, azért teszi, hogy utána új növényeket ültethessen és új épületeket emelhessen a helyébe. Gyakori tehát az a szolgálat, amelyre Isten Jeremiást is hívta, hiszen Istennek előbb meg kell szabadulnia a régi romlott rendszertől ahhoz, hogy új munkába kezdhesen. Ezért is gondolom, hogy az ébredés ritkán fakad egy felekezet keretein belül. Úgy tűnik, hogy Isten általában kívülről kezd el egy új munkát. Nem a régi rendszert próbálja tatarozni, és nem próbál régi bortömlőbe új bort önteni. Régi ruhára pedig nem varr új foltot. Általában az adott kereten kívül kezd új munkába.

„Majd így szólt hozzám az ÚR igéje: Mit látsz, Jeremiás? Ezt feleltem: Mandulavesszőt látok” (11. vers) – a mandulafa a héberben az ébredés fája, mert a mandulafa tavasszal elsőként ébred. A mandulafa tulajdonképpen már januárban virágba borul ott a Szentföldön, márciusra pedig már mandulát is terem. Ezért is nevezik az ébredés fájának. „Az ÚR pedig ezt mondta nekem: Jól látod, mert gondom van rá, hogy ígémet beteljesítem” (12. vers). „Mit látsz?”. „Az ébredés fáját!”. „Úgy van, jól látod. Mert éber leszek, és gondom lesz rá, hogy ígémet beteljesítem!” – mondja Isten. „Másodszor is szólt hozzám az ÚR igéje: Mit látsz? Így feleltem: Gőzölgő üstöt látok, amely északon jelenik meg. Ekkor így szólt hozzám az ÚR: Észak felől tör rá a veszedelem az ország egész lakosságára” (13-14. vers). Babilónia keletre feküdt, de ahhoz, hogy megtámadhassák Izráelt, északról kellett jönniük, így kikerülhették a sivatagos keleti területeket. Ez tehát utalás a közelgő babilóniai támadásra. „Mert idehívom az északi országok minden népét - így szól az ÚR. Eljönnek, és fölállítja trónját mindegyik Jeruzsálem kapuival szemben, a várfalak körül mindenütt, és Júda összes városával szemben. Ítéletet mondok fölöttük minden gonoszáguk miatt, mert elhagytak engem, más isteneknek tömjéneztek, és kezük alkotásai előtt borultak le” (15-16. vers).

Isten tehát ki fogja önteni népére az ítéletét, mert gonoszságot műveltek, mert elhagyták Istent, bálványokat imádtak, melyeket ők maguk készítettek és hamis isteneknek tömjéneztek.

Jelenleg a legnagyobb ásatások Jeruzsálem városában az egykori Dávid városának területén zajlanak, Ófelnél, a Templomhegy alatt. Itt állt helyezkedett el Dávid városa. A templomot Mórijjá hegyén építtette fel Dávid fia Salamon, a város külső részén, nyugati irányban, Dávid városa pedig az Ófel-dombon állt, a Siloám tavától és a Gihón-forrástól jövet. Most éppen komoly ásatások folynak azon a területen, és többek között Jeremiás idejéből származó házakat is sikerült feltárniuk. Ezeket a házakat Nebukadneccar romboltatta le még Jeremiás idejében. Ne feledjük, hogy amikor a nép visszatért a babiloni fogságból, nem építették újjá a romos házaikat, hanem befedték a romokat és azok fölé építkeztek. Érdekes módon, az ásatások során feltárt házak romjai között rengeteg aprócska bálványt találtak, amelyeket maguk az emberek készítettek, hogy azokat imádják. Pontosan annak bizonyítéka ez, amit Isten a fenti igeversben kijelent: „kezük alkotásai előtt borultak le”. Rengeteg bálványszobrocskát találtak a házakban. El sem hinné az ember. Az Úr pedig figyelmeztet, hogy közeleg az ítélet. „Kösd azért derekadra övedet,” – a férfiak hosszú tunikát viseltek, amiben kényelmesen lehetett sétálgatni ugyan, de dolgozni már kevésbé. Ilyenkor fel kellett hajtaniuk a tunika alját, és övvel a derekukra erősíteni, hogy lábuk felszabaduljon. Ezt tették akkor is, ha futásnak akartak eredni. Ez a kifejezés tehát azt kommunikálja, hogy indulj, munkára fel! – *„indulj, és hirdesd nekik mindazt, amit én parancsolok! Ne ijedj meg tőlük,”* – immáron másodszor buzdítja Jeremiást az Úr, hogy menjen, legyen engedelmes, és ne ijedjen meg tőlük – *„indulj, és hirdesd nekik mindazt, amit én parancsolok! Ne ijedj meg tőlük,”* (17. vers). Érdekes módon sokszor jobb, ha nem is nézünk az emberekre, amikor kemény üzenetet kell hirdetnünk, mert esetleg elváltozik az arcuk, mi pedig kizökkenünk és elveszítjük a fonalat. Az Úr tehát arra buzdítja Jeremiást, ne ijedjen meg az emberektől, és hűségesen hirdesse az Istentől kapott üzenetet. Igen, rosszul viselik majd az emberek, de ne az arcukat nézd, nehogy megijedj! *„Megerősített várossá teszek ma téged: vasoszloppá és ércfallá az egész országgal szemben, Júda királyaival, vezetőivel, papjaival és az ország népével szemben”* (18. vers). Ott állsz majd egy egész néppel szemben! Ott állsz majd a királlyal, a papokkal, a fejedelmekkel és az egész néppel szemben! Szinte egyedül leszel. De én megerősített várossá teszek. Én majd megvédelmezlek, és egy fallal körülveszlek. *„Harcolnak ellened, de nem bírnak veled, mert én veled leszek, és megmentelek! - így szól az ÚR”* (19. vers). Ez tehát Jeremiás elhívása és feladata, és Isten nem fest valami rózsás képet: „Jeremiás, egy csodás szolgálatra hívlak el téged. Az én nevemben fogsz szolgálni, Mercédeszed lesz és luxusnegyedben lakhatsz, hiszen az én gyermekem vagy és megérdemled!”. Nem ezt mondta Isten. Isten őszintén elmondta, mire számíthat: „Nem lesz könnyű, Jeremiás. Ne is figyeld az arcukat, mert csak megrémítenek. Elküldelek a nép elé, a

király elé, a papok és a fejedelmek elé. Ellenük kell felemelned a hangodat. Ellened fordulnak, de te ne aggódj, mert veled leszek és megszabadítalak.

Amikor az Úr elhívta Pált a damaszkuszi úton, és drámai változást hozott az életébe, Pál ott feküdt előtte, az Úr pedig így szólt hozzá: „Pál, a pogányokhoz küldelek!”, majd az egész neki szánt szolgálatot felvázolta előtte. Pál végül megérkezett Damaszkuszba. Még mindig nem látott, és biztos vagyok benne, hogy nagyon össze volt zavarodva. Nem sokkal korábban még Damaszkusz felé tartott, és halállal fenyegette ennek a kereszténységnek nevezett újfajta csoportosulás követőit. Konkrétan azt olvassuk az Igében, hogy „fenyegetéstől és öldökléstől lihegve” üldözte a keresztényeket. Kőkeményen támadta őket, hiszen azt merték hirdetni, hogy Jézus a Messiás, meghazudtolva a farizeusok tanításait. Pál még leveleket is kért a főpaptól, hogy letartóztathassa az Úr útjának követőit Damaszkuszban. De a damaszkuszi úton örökre megváltozott Pál élete. Ott fekszik a földön, amikor valaki megszólítja: „Saul, Saul, miért üldözöl engem?”. „Ki vagy, Uram?”. „Én vagyok Jézus, akit te üldözöl”. Később pedig az Úr felvázolja előtte a reá váró szolgálatot. Miután Pál eljutott Damaszkuszba és még mindig a történeteken elmélkedik, három nap elteltével az Úr megszólított egy Anániás nevű embert: „Anániás, menj, tedd rá a kezed és imádkozz Pálért, hogy visszanyerhesse látását!”. „Uram, ugye most csak viccelsz? De hát engem is le akart tartóztatni! Micsoda felfordulást csapott Jeruzsálemben is! Ez az ember veszélyes!” – válaszolta Anániás. „Ne aggódj, Anániás, csak menj, és tedd, amire kértelek! Mert választott eszközöm ő, és meg fogom mutatni neki, mennyit kell szenvednie az én nevéért”. Később pedig ezt mondta Pálnak: „Pál, azt szeretném, ha elmennél a pogányokhoz, de nem lesz könnyű. Megköveznek, majd kivonszolnak a városból, mert azt hiszik, megöltek. Meg is korbácsolnak majd. Sőt megvernek, de szeretném, ha mégis elmennél hozzájuk az én nevemben”. Pál pedig beleegyezett. Szerintem nagyon is dicséretes ez Pál részéről, miután hallotta, mennyi szenvedés vár rá. Pál mégis odaszánta magát erre a szolgálatra. A pásztorok néha egy könnyebb, rózsásabb út képét festik le az emberek előtt. „Csak fogadd be Jézust, és csodás életed lesz! Problémád többé egy szál se, az egész egy rózsaszín álom. Könnyedén suhanunk a mennybe!”. Nem. Jézus sem ezt mondta. Sőt így fogalmaz: „Nézzétek, engem sem fogadtak be, így benneteket sem fognak. Engem is üldöztek, így benneteket is üldözni fognak, mert nem nagyobb a szolga Uránál. Vedd fel a keresztet és kövess engem!”. Jézus sem fest egy rózsás képet – az igazat mondja tanítványainak. Szerintem is fontos, hogy igazat mondjunk az embereknek: nem könnyű az Urat követni, nem könnyű az Urat szolgálni, az árral szemben kell úsznod, de ahogy az Úr Jeremiásnak, úgy neked is megígéri, hogy megerősít és Ő maga lesz a te védelmed. Sőt felbecsülhetetlen értékű élményekre tehetsz szert Istennel, ahogy látod majd Isten kezét az életeden, és látod, ahogy védőfalat emel köréd. És ez csodálatos.

2. fejezet: „Így szólt hozzám az ÚR igéje: Menj és hirdesd Jeruzsálemnek: Ezt mondja az ÚR:” – ez az első üzenet, amit Jeremiásnak közvetítenie kell. Isten szenvedélyesen kiált itt népéhez, mint ahogy Jézus is kiált az efezusi gyülekezethez a Jelenések könyvében: „Buzgón tevékenykedtek, megvannak a szervezeteitek, a testületeitek, minden működik, de az a panaszom ellenetek, hogy elhagytátok az első szeretetet! Emlékezzetek, ilyen volt régen!”. Isten itt ugyanúgy arra hívja a népet, hogy emlékezzenek az első szeretetre, amellyel annakidején Istenért lángoltak. Emlékezzetek, milyen izgatottak voltak. Emlékezzetek, hogy naphosszat csak Istenre gondoltak, neki énekeltek, az életük pedig telve volt önfeledt örömmel, ahogy Istennel jártak. Emlékezzetek, amikor Istennek írogattak szerelmes leveleket, és neki szerezték a dalokat. Emlékezzetek az első szeretetre! – „Emlékszem rád: ifjúkorod hűségére, mátkaságod szeretetére, amikor követtél a pusztaban, a be nem vetett földön” (1-2. vers). Amikor még hajlandó voltál mindenhová követni, ahová csak vezettelek. Amikor még annyira odaszánt voltál, hogy semmi el nem tántoríthatott téged. „Jól emlékszem még azokra a napokra” – mondja Isten. „Az ÚR szent tulajdona volt Izráel, termésének a legjava. Akik ették, mind meglakoltak, rossz végük lett - így szól az ÚR. Halljátok az ÚR igéjét, Jákób háza és Izráel házának minden nemzetsége! Ezt mondja az ÚR: Mi rosszat találtak bennem őseitek, hogy eltávolodtak tőlem? Hitványságok után jártak, és maguk is hitványakká váltak” (3-5. vers). „De hát mi rosszat tettem?” – kiált Isten. Ez a kérdés pedig örök érvényű. Mindig lesznek olyanok, akiknek a kérdés szól. Úgy érzem, ma este sokaktól kérdezi ezt Isten, ahogy Izráeltől is megkérdezte, és ahogy Jézus az efezusi gyülekezettől is megkérdezte: „Miért fordultatok el tőlem? Emlékszem, mennyire szerettetek, emlékszem, mennyire lelkesen szántátok oda magatokat nekem! Mit tettem? Megbántottalak benneteket valamivel? Miért fordítottatok hátat nekem? Milyen hibát találtak bennem atyáitok, hogy elfordultak tőlem és üres bálványokat imádtak?”. „Nem kérdezték: Hol van az ÚR, aki kihozott bennünket Egyiptom földjéről, és vezetett bennünket a pusztaságban, a sivár és szakadékos földön, a szikkadt és veszélyes földön, ahol nem járt senki, és ember nem lakott? Dúsan termő országba hoztalak benneteket, hogy élvezétek gyümölcsét és javait. De amikor bejöttetek, országotam tisztátalanná, örökségemet utálatossá tettétek. A papok nem kérdezték: Hol van az ÚR? A törvény magyarázóik nem ismertek engem, a vezetők hűtlenül elhagytak engem, a próféták Baal nevében prófétáltak, és haszontalanságok után jártak” (6-8. vers). Persze mit várhatunk, amikor a papok és a pásztorok is korrupttá váltak? Annyi embert látunk ma is, akik már annyira liberális teológiát vallanak, hogy már nem is számítanak kereszténynek. Mégis a pulpitusról prédikálnak, és hirdetik üzenetüket vasárnap reggelente a hívőknek. De már nem az evangéliumot hirdetik. Többé nem Jézus Krisztus véréért hirdetik, amely megváltott bennünket, hanem szóvirágokkal ékesítve mondogatják, legyetek kedvesek egymáshoz ezen a héten is! Nesze semmi, fogd meg jól! Csak gondolkodj pozitívan, mert azzá válsz, akinek gondolod magad! Gondolkodj pozitívan! A világban épp az emberek gondolkodásával van a baj.

Söpörd ki a negatív gondolatokat, csak jó dolgokra gondolj! Jézus Krisztust evangéliumát pedig többé nem hirdetik. Milyen szomorú is ez. Izráel esetében is erre figyelmeztetett Isten.

Ezen a héten a marylandi Middletownban jártam, hogy meglátogassam egyik kedves barátomat, John Hiltont, aki nemrégiben indított ott egy új Golgota gyülekezetet. John elmesélte, hogy a napokban találkozott a United Church of Christ, Disciples of Christ pásztorával. John tehát felkereste a pásztor, és kedvesen bemutatkozott neki: „Nagyon örülök, hogy találkoztunk! Ön már 35 éve pásztorolja ezt a gyülekezetet, biztosan izgalmas lehet 35 éve megosztani Jézus Krisztust az emberekkel!”. John elmesélte nekem, hogy ő csak kedvesen beszédbe akart elegyedni ezzel az emberrel, ő azonban így válaszolt neki: „Nem tud maga az égvilágon semmit az evangéliumról, mit beszél itt nekem Jézusról!”. Majd egyre erősebben ordított vele. „Nem értettem, mi történt,” – mesélte nekem később John – „hiszen én csak az Úr öröméről és Jézus Krisztus szeretetéről akartam vele beszélgetni!”. Mit várhatunk azoktól, akik egy ilyen ember tanítását hallgatják hétről-hétre? Vajon valóban odaszánják majd az életüket Istennek, vajon valóban szeretik majd Istent? Hiszen az egész olyan formális. Formális az Istennel való kapcsolat. Isten ebben az ígérésben felemeli hangját a papok ellen, akik bár a törvény magyarázóí, mégcsak nem is ismerik Istent. „A papok vétkeztek ellenem, a próféták pedig Baal nevében prófétálnak”.

„Ezért még perbe szállok veletek - így szól az ÚR -, és perelni fogok még unokáitokkal is! Keljetek csak át a kittiek szigeteire, és nézzetek szét!” – Ciprus szigetére, vagyis más szóval, menjetek nyugatra, Ciprus pedig az egész nyugati világ kapujának számított – *„Küldjétek Kédárba,”* – Kédár pedig a kelet kapujának, szóval menjetek nyugatra és menjetek keletre – *„és jól figyeljétek! Lássátok meg: fordult-e elő ilyesmi?”* (9-10. vers). *„Cserélt-e pogány nép isteneket? - pedig azok nem is istenek!”* – nem ez szokott történni. Hiszen a vallásuk annyira összefonódik a kultúrájukkal, hogy az emberek nem változtatják csak úgy az isteneiket, még ha hamis istenekről van is szó. *„De népem fölcserélte Dicsőségét haszontalansággal”* (11. vers). *„Egek, ámuljatok ezen, borzadjatok, szörnyülködjétek nagyon! - így szól az ÚR”* (12. vers) – az angyalok szörnyülködnek. Biztos vagyok benne, hogy a mi esetünkben is előfordul ez néha: az angyalok szörnyülködve figyelik, ahogy belefogunk valamibe. Jaj, ne! Jaj, vigyázz! Tudják, milyen katasztrófális helyzetbe kerülhetünk saját ostobaságunk miatt. *„Mert kétszeres rosszat cselekedett népem: engem, a folyóvíz forrását, elhagytak, hogy víztartókat vájjanak, repedezett falú víztartókat, amelyek nem tartják a vizet”* (13. vers) – a víz gyakran az élet szimbóluma, mert a víz elengedhetetlen az élethez. Az Úr pedig gyakran él a kézzelfogható világból vett hasonlatokkal, és azt mondja: *„Én vagyok az élet vize. Aki iszik belőlem, többé nem szomjazik!”* Jézus így kiáltott a sokasághoz a sátoros ünnepen: *„Ha valaki szomjazik, jöjjön hozzám és igyék!”* (János 7:37). *„Aki hisz énbenem, ahogy az Írás mondta, annak belsejéből élő víz folyamai ömlenek!”* (38. vers). A Biblia utolsó fejezetében pedig mi is az Ige hozzánk intézett utolsó felhívása: *„Aki szomjazik, jöjjön! Aki akarja, vegye az élet vizét ingyen!”* (Jel.

22:17). Ez az utolsó meghívás az evangéliumra: aki szomjazik jöjjön, és vegye az élet vizét ingyen! Itt Jeremiásban pedig azt fájlalja Isten, hogy népe elhagyta őt – a folyóvíz forrását, azt a forrást, melyből az élet fakad. Ehelyett inkább víztartókat vájtak. Azon a földön meglehetősen nagy volt a szárazság, kevés eső esett, így kénytelenek voltak hatalmas víztartókat vájni, kiváltképp a Holt-tenger melletti kopár területeken. Amikor aztán a felsőbb fekvésű területeken eleredt az eső, és patakokban csordogált lefelé, gátakkal a kivájt víztartókhoz irányították azt. Ha ma ellátogatunk Massadába, jól láthatjuk, hogy az ottani dombot hatalmas víztároló medencék övezik. Ne feledjük azonban, hogy a víztároló medencék nem vízforrások voltak, hanem csak a víz tárolására szolgáltak. Így hát még a legjobb víztároló is csak állóvizet tudott tárolni – azt a vizet, amit belevezettek. Isten pedig így kiált: „Egek, ámuljatok ezen, borzadjatok, szörnyülködjete nagyon! - így szól az ÚR. Mert kétszeres rosszat cselekedett népem: engem, a folyóvíz forrását, elhagytak, hogy víztartókat vájjanak, repedezett falú víztartókat, amelyek nem tartják a vizet”. De tereljük most mindezt a szellemi síkra: „az ember alapvetően és ösztönösen hisz valamiben – hinnie kell valamiben. És amikor az ember elhagyja Istent, kialakít magának, vagy talál helyette egy olyan eszmerendszert, filozófiát, vagy bármit, amiben teljes szívvel hihet. Emellett aztán elkötelezi magát és hisz benne. Ehhez is hit kell tehát. Az emberek megteremtik önmaguknak saját kis filozófiájukat, életfelfogásukat, víztárolójukat. Csakhogy ezek nem sokáig tartogatják a vizet – az ember szomjas marad, és végül mégis csak üresnek érzi magát.

„*Szolga-e Izráel, rabszolgának született? Miért lett mások zsákmányává? Oroszlánkölykök ordítanak rá, kieresztik hangjukat. Országát sivataggá tették, városai leégtek, lakatlanok. Nőf és Tahpanhész*” – egyiptomi városok ezek – „*fiai is kopaszra nyírják fejedet. Te magad okoztad ezt magadnak, mert elhagytad Istenedet, az URat, amikor a helyes úton akart vezetni*” (14-17. vers). Hányszor elkerülhettük volna a bajt, ha az Urat szolgáltuk volna! Miért van az, hogy sokszor csak a baj ráz fel bennünket? „*Most is miért járkálsz Egyiptomba, hogy a Nilus vizét igyad? És miért járkálsz Asszíriába, hogy az Eufrátesz vizét igyad?*” (18. vers). Persze abban reménykedtek, hogy Egyiptom majd a segítségükre siet a babilóniaiakkal szemben. Sőt titkon egy Asszíriával kötött szövetséget is reméltek, de Asszíriát hamarosan megdönti Babilónia, így ez sem működhet. Sőt Egyiptomot is legyőzik majd. „*Saját gonoszságod ver meg, elpártolásod fenyít meg téged. Tudd meg, és lásd meg: milyen gonosz és keserves dolog, hogy elhagytad Istenedet, az URat, és hogy nem félsz engem! - így szól az Úr, a Seregek URa. Réges-régen összetörted igádat, széttépted köteleidet, és ezt mondtad: Nem akarok szolgálni! De minden magas dombra és minden bujázöld fa alá lefekszel, mint egy parázna*” (19-20. vers). A magas dombok az áldozóhalmokat jelentik, ahol hamis isteneket imádtak, mint ahogy a ligetek is erre szolgáltak. A nép elfordult Istentől és szellemi paráznaságra adta fejét – szellemi értelemben prostituáltként viselkedett. „*Mint nemes vesszőt ültettelek el, mint igazán valódi magot*” – Ábrahám – „*Hogyan változtál*

át idegen szőlőtő vad hajtásává?” (21. vers). Ugyanerről ír rendkívül érzékletesen Ézsaiás is könyvének 5. fejezetében.

„Még ha lúgban mosakszol is,” – ez nem az a kálium-nitrát, amit ma jól ismerünk, hanem az az üledék, amely egy kiszáradt tó fenekén található. Ebből régebben szappant főztek – „és a szappant pazarlod magadra: bűnöd akkor is szenny marad előttem - így szól az én Úram, az ÚR” (22. vers). Kívülről hiába csutakolod magad, a baj odabent van. „Hogyan mered mondani: Nem lettem tisztátalan, nem jártam a Baalok után?! Lásd meg, hogyan viselkedtél a völgyben, ismerd be, mit csináltál, te gyors lábú tevekanca, amely össze-vissza futkos útjain! Olyan vagy, mint a pusztához szokott vadszamár, mely érzéki kívánságában levegő után kapkod. Ki tudná megfékezni gerjedelmét? Senki se fáradjon keresésével: megtalálja a maga hónapjában!” (23-24. vers). Isten itt egy tüzelő vadszamár képét festi elénk, amely egyre csak szimatol, hátha egy hím van a közelben. Mindegy, milyen hím, csak hím legyen. Isten pedig rámutat, hogy ezt tette népe is: elfordultak Istentől, és onnantól kezdve bármi jó már nekik – bármit hajlandók elfogadni, bármit hajlandók istenként imádni. Mint a tüzelő vadszamár. „Vigyázz, lejárod a lábad,” – addig rohansz ezek után, amíg lejárod a lábad – „és kiszárad a torkod! De te ezt mondod: Hiába, nem lehet, mert idegeneket szeretek és utánuk járok. Ahogyan megszégyenül a tolvaj, ha tetten érik, úgy szégyenül meg Izráel háza is, királyával, vezéreivel, papjaival és prófétáival együtt. Mert ezt mondják a fának:” – vagyis annak a fadarabnak, amiből ők maguk faragtak bálványt – „Te vagy az apám! - a kőnek pedig: Te szültél engem! A hátukat fordítják felém, és nem az arcukat, de majd ha baj éri őket, így szólnak: Kelj föl, segíts rajtunk! Hol vannak isteneid, amelyeket csináltál? Keljenek föl, segítsenek rajtad bajodban, ha tudnak! Hiszen annyi istened van, Júda, ahány városod!” (25-28. vers). Minden városnak megvolt tehát a maga helyi pogány istensége. Annyi istenük volt, ahány városuk. De ami igazán szomorú: Isten rámutat, hogy a bajban majd újra hozzá kiáltanak, de Isten már nem hallgatja meg őket. Mennyire tragikus, amikor az ember könyörgése Istennél már csak süket fülekre talál. A Hóseás 4:17-ben így kiált Isten: „Bálványokhoz szegődött Efraim: hadd tegye!”. Jeremiásnak pedig azt mondja, ne imádkozzon többé a népért, mert ha megteszi is, az Úr nem hallgatja meg. Szomorú nap az, amikor Isten többé nem hallgatja meg egy ember imáját. De Isten figyelmezteti népét, hogy ez a nap egyre közeleg. Ha továbbra is idegen isteneket imádtok, egy napon rátok tör a veszedelem, és akkor hozzám kiáltotok, de én már nem válaszolok. „Sokan kérnek majd bebocsátást ama napon” – mondja Jézus – „és akkor kijelentem nekik: sohasem ismertelek!”. Kemény szavak ezek, amelyeken komolyan el kell gondolkodnunk.

„Miért pereltek velem? Hiszen ti hagyatok el hűtlenül - így szól az ÚR” (29. vers) – hiszen ti vétkeztetek ellenem. „Hiába vertem fiaitokat, a fenyítés nem fogott rajtuk. Fegyveretek úgy irtotta prófétáitokat, mint a pusztító oroszlán” (30. vers). „Hiába próbálkoztam” – mondja Isten – „gyermekeitek

egyre csak lázadtak!”. „Ti, mai emberek! Figyeljétek az ÚR igéjére! Olyan lettem én Izráelnek, mint a puszta, vagy mint a homályba borult föld? Miért mondta az én népem: A magunk útján járunk, többé nem megyünk hozzád! Elfeledkezik-e ékszereiről a lány, díszes övéről a menyasszony? Rólam elfeledkezett népem számtalanszor” (31-32. vers). Egy dolgot még sosem tapasztaltunk, mégpedig azt, hogy a menyasszony megleledkezett volna menyasszonyi ruhájáról. Bizonyos dolgokról egyszerűen nem feledkezik meg az ember. De Istenről számtalanszor megleledkezett. „De nagyon érted, hogyan kell szerelmet keresni! Még a rossz nőket is megtanítottad rá. Még a ruhád szárnyán is található ártatlan, szegény emberek vére, akiket nem betörésen kaptál rajta, csak ellene voltak mindezeknek. Ezt mondod: Ártatlan vagyok, hiszen haragja is elfordult rólam! Pedig ítéletet tartok fölötted, hiába mondod: Nem vétkeztem!” (33-35. vers). Te ugyan azt kérdezed, de hát mi ezzel a baj, nem is számít, Istent úgysem érdekli, pedig Isten határozottan felemeli ellene a hangját. „Miért változtatod oly könnyelműen utadat? Még Egyiptom miatt is megszegyenedsz, ahogyan megszegyenedtél Asszíria miatt. Onnan is úgy jössz el, hogy kezembe temeted arcod, mert elveti az ÚR, akikben bizakodsz, nem érsz el náluk semmit” (36-37. vers). Nem meglepő, hogy Isten azt tanácsolja Jeremiásnak, ne az arcukat figyelje, mert csak megrémül tőle. Bizony nagyon kemény üzenetet kellett eljuttatnia a néphez. Jeremiás pedig meg is tette.